

Є в Острозькому районі невелике село Ілляшієва. Воно ніби загубилося у тамтешніх лісах і здається відірваним від світу. Мешкає в ньому щось трохи більше ста людей, які живуть обабіч єдиної сільської п'ятимітрової вулиці. Про колишнє колгоспне життя нагадують декілька тваринницьких приміщень ферми. На піаніч, через ґрунтілку – залишки колишньої бригади, а на схід, прямо у полі, можна запримітити профіль місцевої церкви – здається, єдиної пристойної споруди на все село. Саме у цьому непримітному селі зарпта пуповина одного із самих відомих зорянських будівельників Івана Васильовича Дем'янова. 28 травня йому виповнилося б шістдесят. Та, на жаль, недовгим видався земний вік цієї людини. Чотири роки тому його не стало...

Гідротехнічний факультет Українського інституту інженерів водного господарства (нині Національний університет водного господарства та природокористування) я закінчив у 1981 році. Студентом під час практи-

ки лише дамба, шлюзи, насосні станції чи напірні греблі. Хто ГТФ закінчував, може будувати все. Хто хист, звичайно, має. У мене, приміром, того хисту не було. У мене вже в ту пору був нахил до словобудства,

Голова колгоспу «Зоря комунізму» В.А.Плютинський з молодими інженерами-будівельниками Володимиром Івановим та Іваном Дем'яновичем біля макету с. Зоря. Крайня справа – головний бухгалтер Євгенія Сорока. 1978 рік.

тики побував на будівництві Буреїнської ГЕС. Це – у біса на задірках: далекосхідна тайга, сопки, дикий край. Але яка романтика! Хвора моя матір дізнавшись, що я виїжджаю, мовила тихо і лаконічно: «Не гущу...». Батько сказав, що стосовно мого працевлаштування переговорює з Плютинським. І переговорив. Але той відповів: «Без відкриття не візьму. У нього ж союзний розподіл». Восемнадцять Плютинський не наважився без цього папірця взяти до себе на роботу свого першого заступника! І я мусив їхати у Москву, у союзне міністерство енергетики та електрифікації, добувати документ... Кому не розкажу, не вірять.

І ось переступаю поріг контори колгоспних зорянських будівельників. Зустрічає мене худорлявий симпатичний 30-літній чоловік – начальник виробничо-технічного відділу Іван Дем'янов. Заурили (а пачив він багато), розговорились і невдовзі з'ясували, що закінчували одини той же гідротехнічний факультет. А на ГТФ навчають будувати не

через що невдовзі на роботу в комсомол забрали. А ось Іван Васильович Дем'янов був будівельник від Бога. Під час тої розмови він сказав мені:

— А даремно ти на Бурею не поїхав. Ти приїхав би звідти, як Литвиненко з Тюмені – досвідченим чоловіком.

Микола Вікторович Литвиненко тоді керував будівництвом нових зорянських тепличних гектарів і в будівельній галузі вважався справжнім асом. Перед цим працював на будовах в Тюменській області. Словом, Крим і Рим пройшов. Саме до Литвиненка мене і «спричилили» майстром – аби весь інститутський непотріб з моєї голови вимести і навчити того, що необхідно лінійнику-будівельнику. З розмови тої я довідався, що після закінчення інституту Дем'янов за направленням поїхав у Підмосков'я, працював на будівництві гідротехнічних споруд на річці Вазузі, притоку Волги. Починав з виконроба, потім став начальником дільниці. З посмішкою згадував як одного разу на якийсь

авральний об'єкт йому в підмоду дали бригаду ув'язнених з жіночої колонії. Зечки були гострі на язик, особливі тоді, коли їм роздали лопати і запропонували рити траншею під кабель. На всі боки підколювали молодого спеціаліста. Але то був перший серйозний урок майстерності спілкування з непростим контингентом робітників.

Збігали рік за роком. Все частіше молода дружина Олена нагадувала чоловікові, що окрім нерідного Підмосков'я є і рідна сторона. На Рівненщині багато доріг вело в колгосп «Зоря комунізму», до Плютинського. Тут будували багато, а якщо перспективний спеціаліст, то і житло міг швидко одержати. Так, у 1978 році Дем'янович переїхав у Зорю...

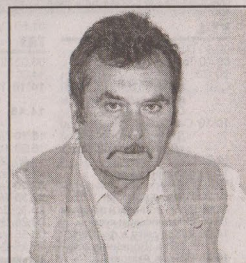
Взагалі-то Іван Васильович Дем'янов по роду мав носити прізвисько Дем'янчук. Принаймні, під таким прізвиськом народився його батько, Василь Никифорович. Та під час війни, коли мобілізували на фронт, Василя Дем'янчука помилково записали Дем'яновичем. А легше записати на смерть послати, ніж знімати з солдатського книжка на руках і була. А може і щастяє прізвисько – живий все-таки Василь додому повернувся. Завів сім'ю, працював головою сільради. Пішли діти – троє синів, Ваня – найменший. Та не так склалося, як гадалися. Дружина Олена Якієва померла через кілька місяців після народження Івана. Через п'ять років не стало й Василя. Найменшого їх сина близькі влаштували в Міацький інтернат. Та хлопця інтернатського життя не встигли вивести з життя, він терпяти не міг. Не раз утік додому. Разом з тим воно вичило бути самостійним і розраховувати на власні сили. Зрештою, пролетіли шкільні роки. Старші брати роз'їхались – один подався в Мурманськ, другий в Острог, а Іван, без коп'я за душею, без підтримки і блату, по-суті голий і босий поїхав вступати до водного інституту. Вступні іспити склав успішно. І було великою радістю носити в кишені у вигляді студентської стипендії свої кровні, головою зароблені кілька червонців. Після інтернату – цілий скарб. А ще існували такі чудові блага цивілізації як ліжко і тумба в туалеті та одна шафа на чотирьох. Завжди голодний (та не звикати!). Студентське братство, кіно за 20 копійок. І симпатична близька, з якою одружився на 4 курсі. Не життя, а казка!

Іван Васильович Дем'янов любив свою роботу, хоча, привабливою, на перший погляд, в ній мало: вічні аварії, нерви, гомінкі виробничі наради.

Спочатку Івану Васильовичу запропонували «пекло» – ослонити будівельну дільницю на спорудження нового механізованого зернотюка. Однак після Підмосков'я для молодого інженера-будівельника Дем'я-

нова це був не настільки й складний об'єкт, хоча і вимагав немалих зусиль. Натомість керівництво колгоспу одразу зрозуміло, що не помилилося, взявши цю людину на роботу. Грамотний, врівноважений, скромний, настійливий спеціаліст, хороший організатор, вмів слухати і вмів говорити з людьми. І головне – порядний. Згодом йому доручають відповідальну посаду начальника виробничо-технічного відділу зорянського будівельного комбінату. Одних матеріалів треба було «пропустити» крізь себе на мільйони тих, колишніх повноважних радянських карбованців. У 70-х-80-х роках в колгоспі, пізніше агрофірмі «Зоря», щороку зводили об'єкти на 8-9 мільйонів карбованців. В американських доларах – десь на 12 мільйонів. Це по так званому генідряду. А власними силами колгоспні будівельники освоювали 3-4 мільйона. Мільйон карбованців у ту пору вартувало спорудження одного 24-квартирного житлового будинку (є для наочності).

В об'єкти виробничого відділу входило забезпечувати дільниці матеріалами, технікою, стежити за їх раціональним використанням, не допускати зривів будівельного ритму. Ну, а якщо вже допустити, то будеш крайній під час «розборів» Дем'янов ніколи не «переводив» стрілки на когось, хоча це часто густо і треба було зробити. За його неширокою пліччю лінійні будівельники по-ували себе захищеними від гніву «інквізиції» під назвою правління колгоспу. Як у нас тоді говорили: «У будівельцях навіть пастухи добре розбираються». І дійсно, будівельники намагалися критикува-

1989 року, калібрувальний завод спільного підприємства «Зоря-насіяна» був збудований. Дем'янович доводилось днювати і ночувати на будові, але він довіз, що і ми не лижком шити.

Після здачі спільного підприємства Івану Васильовичу запропонували ослонити зорянський будівельний комбінат. На цій посаді він працював до 2007 року. 90-ті і 2000-ні роки були кризовими для господарства, як і для всього аграрного сектора економіки. Щоправда, зорянські фірми і заводські корпуси встояли. І по центри не розборили на паї, як в більшості колишніх колективних господарств. Щоправда, велику будівельну програму теж довелося згорнути. А за нею стояли бригади будівельників, десятки людей, яким довелося шукати заробітку в іншому місці. Таку ситуацію Іван Васильович внутрішньо сильно переживав. Я це помітив під час одного інтерв'ю з ним. Шукали якийсь вихід зі становища. Навіть нагадали про в цеху залізобетонних виробів нове виробництво шпалоблоків. Однак докорінно зміняти

Хай живе 1 Травня! Колона будівельників на демонстрації.

ти всі, кому не лінь, але говорити технічно грамотно і аргументовано, з глибоким знанням справи міг далеко не кожен. Іван Васильович вмів це робити, а тому «критики» часто замовкали, усвідомлюючи свою некомпетентність. Мабуть, це зі своїх інтернатських років Дем'янов багато що носив у глибині своєї душі, ніколи не був мстивою людиною. Будеш мстивим – пропадеш. Як згадає його дружина Олена Васильовна – її чоловік вдома ніколи не говорив про роботу, тим паче, не нарікав, як це часто буває, на своє вище керівництво.

Восени 1988 року в «Зорі» за участі американської насінневої компанії «Піонер» був проведений перший День поля, який відвідав член Політбюро ЦК КПРС, секретар ЦК Віктор Никонов. Він і дав добро на спорудження першого на теренах Радянського Союзу спільного підприємства з виробництва гібридного насіння кукурудзи. Проект – американський, шеф-монтаж теж «забороський». Виконавці – наші.

Уся заковика полягала у тому, що калібрувальний завод СП треба було збудувати за півроку. Кому доручити керувати будовою? Кращої кандидатури як Дем'янов не було. Тут це мав місце й політичний підтекст: не могли ж ми ізганьбитися перед американцями, зривати проекти. Радянські будівельники теж вмійють працювати! І дійсно, півроку будівельний майданчик нагадував бджалиний рій. До початку сезону переробки кукурудзи наступного,

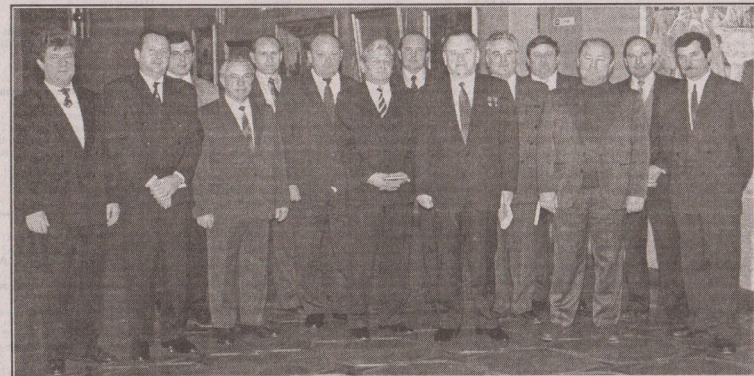
ситуацію це не допомогло. Криза, вважайте, це постійний стрес. А стрес – перший ворог здоров'я. Зненацька підірвалася важка хвороба і 29 листопада 2008 року Іван Васильович пішов з життя. Випроводив його в останню путь прийшов багато тих, хто його знав. Так випроводжають тільки хорошу і заслужену людину...

Іван Васильович мав легку вдачу, з ним весело було в компанії. При ньому була заведена традиція вітати з днем народження колеги по роботі. Завжди виїздили в таких випадках на лоно природи, часто об'єднуючись з працівниками колгоспного проектно-кошторисного бюро. Відчували себе колективом. А тому взаємодопомога серед будівельників – була рч звична. Де це, як не у колег, віднайдеш дефіцитний вентилятор чи потрібний кусок труби. А в ті часи усе було в дефіциті. А от доброта все-таки в дефіциті не була...

За життя Іван Васильович встиг і дім збудувати, і дерево посадити, і разом з дружиною вивокати троє синів і доньку. Своєї Олені Васильовні після народження Наташки він якось сказав: «Сама велика радість для мене – забирати з родильного дому дітей...».

Так мотла сказати тільки хороша людина. Хоча, кажуть, такої професії не існує. А добрим, як не крути, усім ніколи не будеш...

Віктор ПАРФЕНЮК.
Фото із сімейного альбому І.В.Дем'янова.

Керівники середньої ланки та галузеві спеціалісти «Зорі» з головою агрофірми В.А.Плютинським (в центрі). Зліва-направо: Михайло Степанюк, Микола Васильківський, Віктор Поліщук, Микола Поліщук, Анатолій Науменко, Борис Кривчук, Едуард Сіноженський, Олександр Максимчук, Федір Анисенков, Володимир Якута, Микола Гаврилюк, Василь Шекель, Іван Дем'янов. 90-ті роки.